

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ  
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

рішенням приймальної комісії Національної  
академії внутрішніх справ 29 березня  
2021 року, протокол № 3

**Голова приймальної комісії**

\_\_\_\_\_ **Володимир ЧЕРНІЙ**

**ПРОГРАМА**

**ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

**для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра  
за спеціальністю 081 «Право» на основі рівня молодшого спеціаліста**

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри  
кримінального права Національної академії  
внутрішніх справ 18.03.2021  
(протокол № 18)

## **ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

### **РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

#### **Тема 1. Поняття, предмет, завдання і система кримінального права. Наука кримінального права**

Поняття кримінального права як самостійної галузі права, галузі законодавства, навчальної дисципліни та науки – галузі правознавства (юриспруденції).

Кримінальне право як галузь права. Ознаки кримінального права. Соціальна обумовленість кримінального права. Співвідношення кримінального права і кримінальної політики.

Кримінальне право як засіб охорони соціальних цінностей і встановленого в суспільстві правопорядку. Завдання кримінального права, його роль в побудові демократичного суспільства.

Принципи кримінального права України: загальні та галузеві.

Кримінальне право в системі права України. Кримінальне право і суміжні галузі права (кримінальне процесуальне право, кримінально-виконавче право, адміністративне право).

Система кримінального права. Загальна і Особлива частини. Поняття і система Загальної частини.

Наука кримінального права. Розвиток науки кримінального права. Наступність у науці кримінального права. Розробка наукою основних інститутів кримінального права. Соціологія кримінального права як складова частина кримінально-правової норми. Вплив науки кримінального права на законодавчу і правозастосовчу діяльність, на формування юридичного мислення і правової свідомості населення.

Предмет і завдання науки кримінального права. Зв'язок науки кримінального права із суміжними науками (кримінологією, юридичною статистикою, судовою медициною, психіатрією та ін.). Методи науки кримінального права. Система курсу кримінального права. Вступ до вивчення кримінального права.

Вчення про кримінальне правопорушення; вчення про покарання; кримінальне право зарубіжних держав; критичний підхід до використання літератури, яка видана до проголошення незалежності України.

#### **Тема 2. Закон про кримінальну відповідальність**

Поняття закону про кримінальну відповідальність, його ознаки і значення. Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального права. Загально-превентивна роль закону про кримінальну відповідальність. Точне виконання закону про кримінальну відповідальність – необхідна умова зміцнення правопорядку і законності. Види законів про кримінальну відповідальність (Кодекс, окремі кримінальні закони, закони тимчасової дії та ін.).

Структура (будова) Кримінального кодексу України. Загальна і Особлива частини КК України, їх єдність і взаємозв'язок. Структура статей Особливої частини КК України; диспозиції і санкції. Види диспозицій і санкцій. Кримінально-правові норми. Види кримінально-правових норм: визначальні (дефінітивні), роз'яснювальні, заохочувальні і забороняючі (норми-заборони).

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення. Види тлумачення за суб'єктом: автентичне (легальне), судове, доктринальне; за способом тлумачення: граматичне, логічно-систематичне, історичне та ін. Види тлумачення за обсягом: буквальне, обмежене і поширювальне. Аналогія в кримінальному праві.

Конституційні положення щодо дії закону про кримінальну відповідальність в часі і просторі.

Чинність законів про кримінальну відповідальність в часі. Вступ закону про кримінальну відповідальність в силу. Обов'язкове опублікування закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування.

Поняття часу вчинення кримінального правопорушення. Припинення чинності закону про кримінальну відповідальність. Обставини, внаслідок яких закон втрачає силу. Зупинення чинності законів про кримінальну відповідальність.

Зворотна сила закону про кримінальну відповідальність. Поняття більш м'якого (більш суворого) закону про кримінальну відповідальність. Чинність проміжного закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної сили закону про кримінальну відповідальність.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність в просторі, які закріплені в КК України: територіальний, громадянства, реальний і універсальний. Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність. Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення. Вилучення з-під юрисдикції українських судів осіб, які вчинили кримінальне правопорушення на території України, але користуються дипломатичним імунітетом.

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України, які вчинили кримінальне правопорушення за кордоном. Правові наслідки засудження особи за межами України.

Зміст реального та універсального принципів дії закону про кримінальну відповідальність. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства. Видача злочинців (екстрадиція).

### **Тема 3. Кримінальна відповідальність та її підстави**

Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Поняття кримінальної відповідальності. Питання про кримінальну відповідальність у науці кримінального права. Кримінально-правові відносини: їх суб'єкт та зміст. Кримінальні відносини і кримінальна відповідальність. Виникнення і припинення кримінальної відповідальності.

Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Питання про свободу волі в кримінальному праві.

Фактична та юридична підстави кримінальної відповідальності. Питання про підстави кримінальної відповідальності в науці і законодавстві. Дискусійні питання відносно змісту та реалізації кримінальної відповідальності.

#### **Тема 4. Кримінальне правопорушення і його види**

Соціальна природа кримінального правопорушення. Залежність поняття кримінального правопорушення від соціально-економічних відносин, існуючих у суспільстві на тому чи іншому етапі розвитку. Історично мінливий характер поняття кримінального правопорушення. Криміналізація і декриміналізація суспільне небезпечних діянь.

Визначення поняття кримінального правопорушення: 1) формальне; 2) матеріальне; 3) формально-матеріальне, їх суть. Поняття кримінального правопорушення в чинному КК України.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпека як матеріальна ознака кримінального правопорушення. Значення суспільної небезпеки. Протиправність як формальна ознака кримінального правопорушення. Неприпустимість застосування статей Особливої частини КК України за аналогією. Співвідношення суспільної небезпеки і протиправності.

Винність як ознака кримінального правопорушення; зміст, значення.

Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за нього. Органічна єдність ознак кримінального правопорушення.

Питання вдосконалення поняття кримінального правопорушення в кримінальному праві.

Значення ч. 2 ст. 11 КК України для поняття кримінального правопорушення.

Місце кримінального правопорушення в системі правопорушень. Критерії відмежування кримінальних правопорушень від інших правопорушень. Питання про відмежування кримінальних правопорушень та інших правопорушень у науці кримінального права. Співвідношення злочинів і кримінальних проступків.

Класифікація кримінальних правопорушень залежно від ступеня тяжкості (ст. 12 КК України). Критерії класифікації. Значення законодавчої класифікації кримінальних правопорушень.

#### **Тема 5. Склад кримінального правопорушення**

Поняття складу кримінального правопорушення і його значення. Функції складу кримінального правопорушення. Вичерпний перелік складів кримінальних правопорушень у чинному законодавстві. Співвідношення понять кримінального правопорушення і складу кримінального правопорушення.

Елементи складу кримінального правопорушення, їх зміст, органічна єдність. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона як елементи складу кримінального правопорушення, їх ознаки. Обов'язкові і факультативні ознаки складу кримінального правопорушення, значення такого поділу ознак складу кримінального правопорушення: 1) як конститутивних ознак; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Види складів кримінального правопорушення залежно від їх тяжкості: прості, кваліфіковані, особливо кваліфіковані, привілейовані.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація кримінального правопорушення. Поняття кваліфікації кримінального правопорушення і її значення.

## **Тема 6. Об'єкт і предмет кримінального правопорушення**

Поняття об'єкта кримінального правопорушення. Значення об'єкта кримінального правопорушення в структурі елементів його складу для характеристики суспільної небезпеки кримінального правопорушення і його кваліфікації.

Суспільні відносини як об'єкт кримінального правопорушення. Об'єкт кримінального правопорушення і об'єкт кримінально-правової охорони. Структура суспільних відносин: суб'єкти, соціальний зв'язок між ними, предмет суспільних відносин.

Класифікація (види) об'єктів кримінального правопорушення. Загальний об'єкт кримінального правопорушення. Родовий (спеціальний, груповий) об'єкт кримінального правопорушення. Безпосередній (конкретний) об'єкт кримінального правопорушення, їх значення.

Основний (головний) і додатковий безпосередні об'єкти.

Поняття предмету кримінального правопорушення та його місце в структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета кримінального правопорушення від об'єкта кримінального правопорушення.

Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення. Проблеми подальшого розвитку вчення про об'єкт кримінального правопорушення.

## **Тема 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення**

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону: обов'язкові та факультативні. Значення об'єктивної сторони для оцінки суспільної небезпеки, кваліфікації кримінального правопорушення, а також відокремлення одного складу кримінального правопорушення від іншого.

Суспільне небезпечна дія чи бездіяльність (діяння) як зовнішні акти поведінки людей, які вчинюються в реальній дійсності.

Поняття та ознаки дії в кримінальному праві. Поняття та ознаки бездіяльності. Умови кримінальної відповідальності за кримінально

протиправну бездіяльність. Обов'язок діяти зазначеним чином та наявність можливості виконати обов'язок, який покладено на особу.

Поняття нездоланної сили, фізичного і психічного примусу та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільне небезпечне діяння (дію чи бездіяльність).

Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони кримінального правопорушення; поняття суспільно небезпечних наслідків, їх види та значення в кримінальному праві. Кримінальні правопорушення з матеріальними, формальними та усіченими складами: значення такого поділу.

Причинний зв'язок в кримінальному праві та його значення. Вирішення питання про причинний зв'язок між дією чи бездіяльністю і суспільне небезпечним наслідком у науці кримінального права. Об'єктивний характер причинного зв'язку. Вимоги, що пред'являються до співвідношення діяння та наслідків для встановлення між ними причинного зв'язку.

Поділ причинного зв'язку на необхідний і випадковий, безпосередній і опосередкований причинний зв'язок та ін.

Встановлення причинного зв'язку при наявності так званих особливих умов з боку потерпілого. Особливості причинного зв'язку при кримінально протиправній бездіяльності.

Спосіб, зброя, засоби, обстановка, місце, час вчинення кримінального правопорушення як факультативні ознаки, що характеризують об'єктивну сторону кримінального правопорушення; їх значення. Спосіб, засоби, обставини, місце, час вчинення кримінального правопорушення як конститутивні (конструктивні) ознаки конкретного складу кримінального правопорушення; як кваліфікуючі ознаки; як обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

## **Тема 8. Суб'єкт кримінального правопорушення**

Поняття суб'єкта кримінального правопорушення в кримінальному праві. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Загальний і спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення в кримінальному праві. Ознаки та види спеціального суб'єкта, його значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Суб'єкт кримінального правопорушення та особа злочинця.

Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Поняття «службова особа».

Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Особливості визначення віку кримінальної відповідальності за відсутністю офіційних даних, що його підтверджують. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, за вчинення яких в кримінальному законі встановлено знижений вік відповідальності.

Осудність як обов'язкова ознака суб'єкта кримінального правопорушення. Поняття осудності та її значення. Формула неосудності за чинним КК України.

Поняття неосудності за кримінальним правом. Критерії неосудності: медичний (біологічний) і юридичний (психологічний). Ознаки медичного критерію неосудності: хронічна душевна хвороба, тимчасовий розлад душевної діяльності, слабоумство, інший хворобливий стан (розлад психіки). Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення. Значення юридичного критерію неосудності, Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності. Наслідки визнання особи неосудною.

Кримінальна відповідальність обмежено осудних осіб (ст. 20 КК України).

Застосування примусових заходів медичного характеру до неосудних осіб, що скоїли суспільно-небезпечне діяння.

Обмежена осудність як підстава застосування примусових заходів медичного характеру.

Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.

Проблеми визнання юридичної особи суб'єктом кримінального правопорушення у кримінальному праві.

## **Тема 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення**

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та її значення. Ознаки суб'єктивної сторони: обов'язкові і факультативні. Поняття вини і її значення. Неприпустимість об'єктивного ставлення у вину.

Форми вини в кримінальному праві, їх значення для кваліфікації кримінального правопорушення і призначення покарання.

Умисел і його види. Поняття прямого і непрямого умислу, їх інтелектуальні і вольові моменти (ознаки).

Відміна непрямого умислу від прямого.

Умисел в кримінальних правопорушеннях з формальним складом. Спеціальні види умислу, їх характеристика і значення.

Мотив, мета та емоційний стан як факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Значення мотиву і мети: 1) як конститутивних ознак складу кримінального правопорушення; 2) як кваліфікуючих ознак; 3) як обставин, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність при призначенні покарання.

Необережність і її види. Значення боротьби з необережними кримінальними правопорушеннями.

Кримінально протиправна самовпевненість та її інтелектуальний і вольовий моменти (ознаки). Відмежування від непрямого умислу. Кримінально протиправна недбалість та її об'єктивний і суб'єктивний критерії, їх значення.

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільне небезпечних наслідків, його відміна від кримінально протиправної недбалості.

Подвійна, складна (змішана) форма вини і її значення для кваліфікації кримінального правопорушення.

Поняття та види помилок в кримінальному праві. Юридична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність, фактична помилка, її види і вплив на вирішення питання про кримінальну відповідальність. Випадки, які приєднуються до помилок, і помилка щодо особи; відхилення дії чи удару.

## **Тема 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення**

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення за чинним законодавством.

Готування до кримінального правопорушення, його поняття, об'єктивні і суб'єктивні ознаки. Види готування.

Відмежування готування до кримінального правопорушення від виявлення наміру. Відповідальність за готування до кримінального правопорушення за КК України.

Замах на кримінальне правопорушення, його поняття, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху на кримінальне правопорушення: закінчений та незакінчений; замах на непридатний об'єкт та замах з непридатними засобами. Значення такого поділу. Відмежування замаху від готування до кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінальних правопорушень в залежності від особливостей конструкції складу кримінального правопорушення.

Підстави кримінальної відповідальності за готування та замах на кримінальне правопорушення. Кваліфікація готування та замаху на кримінальне правопорушення. Обставини, які належить враховувати при призначенні покарання за готування та замах на кримінальне правопорушення.

Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні, її поняття та ознаки.

Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова.

Питання про добровільну відмову на стадії закінченого замаху на кримінальне правопорушення.

Підстави усунення кримінальної відповідальності за добровільну відмову від доведення кримінального правопорушення до кінця.

Наслідки добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця та їх значення.

Діяльне каяття в здійсненні кримінального правопорушення. Відмінність діяльного розкаяння від добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця.

## **Тема 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні**

Поняття і значення співучасті в кримінальному правопорушенні, її об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Спільна участь осіб у вчиненні кримінального правопорушення. Зміст цієї ознаки.

Суб'єктивні ознаки співучасті. Спільність умислу співучасників.

Особливості інтелектуального моменту умислу співучасників. Питання про можливість одностороннього суб'єктивного зв'язку між співучасниками. Вольовий момент умислу співучасників. Питання про можливість співучасті в кримінальних правопорушеннях, які вчинені з необережності. Відмежування співучасті від «необережного спричинення».

Значення мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення у співучасті.

Види співучасників та їх визначення в КК України.

Виконавець та співвиконавець кримінального правопорушення.

Організатор кримінального правопорушення.

Підбурювач до кримінального правопорушення. Способи підбурювання. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки підбурювання.

Посібник у кримінальному правопорушенні. Види пособництва. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки пособництва. Відмежування пособництва від підбурювання.

Причетність до кримінального правопорушення. Види причетності: переховування, недонесення, потурання (ч. 6, 7 ст. 27 КК України). Відповідальність за причетність до кримінального правопорушення.

Форми співучасті. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою та злочинною організацією.

Підстави та межі відповідальності співучасників. Залежність відповідальності співучасників від дій виконавця.

Відповідальність та кваліфікація дій співучасників при різних формах співучасті. Кримінальна відповідальність організаторів та учасників організованої групи і злочинної організації.

Призначення покарання співучасникам.

Спеціальні питання відповідальності співучасників. Посереднє виконавство (виконання). Співучасть у кримінальному правопорушенні із спеціальним суб'єктом. Провокація кримінального правопорушення.

Ексцес виконавця. Види ексцесу виконавця. Кваліфікація дій співучасників при ексцесі. Невдале підбурювання та пособництво.

Добровільна відмова співучасників.

Добровільна відмова виконавця. Відповідальність інших співучасників при добровільній відмові виконавця.

Особливості добровільної відмови підбурювача та пособника.

## **Тема 12. Множинність кримінальних правопорушень**

Поняття множинності кримінальних правопорушень. Соціальна та юридична характеристика множинності кримінальних правопорушень та її значення.

Одиничне кримінальне правопорушення як структурний елементи множинності кримінальних правопорушень. Види одиничних кримінальних правопорушень: прості та ускладнені одиничні кримінальні правопорушення (триваючі, продовжувані та складні (складені) кримінальні правопорушення).

Види множинності кримінальних правопорушень.

Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки.

Види повторності: повторність кримінальних правопорушень, яка не пов'язана з засудженням (фактична повторність) та повторність кримінальних правопорушень, яка пов'язана із засудженням. Види фактичної повторності: повторність тотожних і однорідних кримінальних правопорушень.

Повторність та реальна сукупність кримінальних правопорушень. Значення повторності для кваліфікації кримінальних правопорушень та призначення покарання.

Сукупність кримінальних правопорушень та її ознаки.

Види сукупності: ідеальна та реальна сукупність.

Відмежування ідеальної сукупності від одиничного кримінального правопорушення. Відмежування сукупності кримінальних правопорушень від конкуренції норм. Кваліфікація кримінальних правопорушень при ідеальній та реальній сукупності. Значення сукупності кримінальних правопорушень для кваліфікації та призначення покарання.

Рецидив кримінальних правопорушень, його ознаки. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий та складний (багаторазовий); пенітенціарний. Значення рецидиву для кваліфікації кримінальних правопорушень і для призначення покарання.

### **Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння**

Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння, які передбачені іншими законодавчими актами (Законом України "Про Національну поліцію" тощо) та розроблені в теорії кримінального права.

Поняття необхідної оборони. Правова оцінка заподіяння (завдання) шкоди при так званій "передчасній" і "запізнілій" обороні. Оцінка використання зброї та інших знарядь, які вживаються для захисту від посягання.

Завдання шкоди при необхідній обороні тому, хто посягає. Мета необхідної оборони – захист від суспільно-небезпечних посягань. Співрозмірність необхідної оборони.

Врахування суб'єктивного ставлення особи, що захищається, до заподіяння шкоди. Оцінка стану сильного душевного хвилювання, викликаного суспільно небезпечним нападом.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони. Його поняття і ознаки. Відповідальність за ексцес оборони.

Уявна оборона. Диференціація відповідальності при уявній обороні.

Підстави і ознаки затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Вимушений характер завдання шкоди особі, що вчинила

кримінальне правопорушення при його затриманні. Відповідність завдання шкоди при затриманні небезпеці вчиненого посягання і обставинам затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Врахування суб'єктивного ставлення затриманої особи до шкоди, яка була завдана.

Відповідальність за заподіяння шкоди, яка не була необхідною для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Підстави і ознаки крайньої необхідності. Загрожуюча небезпека і неможливість її усунення інакше як шляхом завдання шкоди – підстави крайньої необхідності.

Джерела небезпеки. Завдання шкоди інтересам так званих "третіх осіб".

Вимушеність завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Об'єктивні ознаки крайньої необхідності. Характер дій в стані крайньої необхідності. Своєчасність крайньої необхідності. Межі завдання шкоди в стані крайньої необхідності.

Врахування суб'єктивного ставлення особи до шкоди, яка заподіюється в стані крайньої необхідності. Відповідальність за заподіяння шкоди більш значної, ніж відвернута при крайній необхідності.

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони і затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

Фізичний або психічний примус. Поняття та зміст цих обставин. Умови, за яких є наявною та за яких виключається кримінальна протиправність діяння, вчиненого внаслідок фізичного або психічного примусу.

Виконання наказу або розпорядження. Поняття, зміст та правове значення цих обставин. Умови, які виключають кримінальну протиправність діяння внаслідок виконання наказу чи розпорядження. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного кримінального правопорушення під час виконання явно кримінально протиправного наказу або розпорядження.

Діяння, пов'язане з ризиком. Поняття виправданого ризику та його зміст. Умови, при наявності яких ризик є виправданим. Відповідальність за невинуватий ризик.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності. Умови звільнення від відповідальності за вимушене заподіяння шкоди. Кримінальна відповідальність за вчинення умисного особливо тяжкого злочину та тяжкого злочину під час виконання спеціального завдання.

#### **Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності**

Поняття і значення звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки. Поняття корупційних кримінальних правопорушень та їх види (примітка до ст. 45 КК України).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки поручительства.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки.

Звільнення від кримінальної відповідальності внаслідок закінчення строків давності, розміри цих строків та їх обчислення. Перерва та припинення перебігу строків давності. Застосування строків давності у справах про злочини, за які може бути призначене довічне позбавлення волі, а також про злочини проти основ національної безпеки; проти миру та безпеки людства.

## **Тема 15. Покарання та його види**

Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом. Відмінність від інших заходів державно-правового та громадського впливу.

Кара як ознака покарання.

Елементи кари. Соціальна природа покарання. Мета покарання.

Питання про мету покарання в історії кримінального законодавства України та в науці кримінального права.

Виправлення засуджених як мета покарання. Загальне та спеціальне попередження.

Питання про відновлення соціальної справедливості як мета покарання.

Система та види покарань.

Поняття, ознаки та значення системи покарань за кримінальним правом. Система покарань в історії кримінального права та за чинним кримінальним законодавством України. Проблеми удосконалення системи покарань.

Класифікація (види) покарань. Основні та додаткові покарання; безстрокові, строкові, та непов'язані з встановленням строків: загальні та спеціальні. Покарання, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засудженого.

Характеристика окремих видів покарань за чинним кримінальним законодавством України.

Штраф як вид покарання. Поняття штрафу, його розміри та порядок призначення як основного та додаткового покарання. Заміна штрафу іншими видами покарань. Наслідки злісного ухилення від сплати штрафу.

Позбавлення військових, спеціальних звань, рангу або кваліфікаційного класу за кримінальним правом. Підстави та порядок призначення додаткового покарання у вигляді позбавлення військового та спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як вид покарання. Підстави, порядок та строки призначення цього виду покарання. Порядок призначення позбавлення права займати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткового покарання. Обчислення строків виконання цього виду покарання за умов приєднання його як додаткової міри до різних видів основних покарань. Наслідки ухилення від виконання цього виду покарання.

Громадські роботи. Поняття та зміст громадських робіт. Строки і порядок їх застосування. Наслідки злісного ухилення від відбуття громадських робіт. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Виправні роботи як вид покарання. Зміст цього виду покарання, його строки та види. Підстави та порядок зарахування до трудового стажу засудженого строку відбутих ним виправних робіт. Умови заміни виправних робіт без позбавлення волі іншими видами покарань. Наслідки ухилення засудженого від відбування виправних робіт.

Службове обмеження для військовослужбовців. Умови та підстави застосування та скасування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Конфіскація майна як вид покарання. Ст. 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття, сутність конфіскації майна, її види. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, яке не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації. Задоволення майнових претензій за рахунок конфіскованого майна.

Арешт як кримінальне покарання. Поняття і зміст арешту, строки і порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути призначений.

Обмеження волі. Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки і порядок застосування обмеження волі. Наслідки злісного ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі. Особи, яким цей вид покарання не може бути призначений.

Направлення військовослужбовців, які вчинили кримінальне правопорушення, в дисциплінарний батальйон. Підстави, порядок та строки призначення цих видів покарань. Особи, які не можуть бути направлені до дисциплінарного батальйону.

Позбавлення волі в історії кримінального права і за чинним кримінальним законодавством України. Поняття, види та строки позбавлення волі. Проблема тривалих та коротких строків позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі. Поняття та зміст довічного позбавлення волі. Категорія осіб, до яких не може бути призначене це покарання.

## **Тема 16. Призначення покарання**

Загальні начала призначення покарання за кримінальним правом України.

Призначення покарання в межах, встановлених статтею (санкцією статті) закону, яка передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення. Значення положень Загальної частини кримінального законодавства для призначення покарання. Урахування при призначенні покарання характеру та ступеню суспільної небезпеки вчиненого кримінального правопорушення, особи винного і обставин справи, що пом'якшують та обтяжують покарання.

Роль правосвідомості при призначенні покарання та значення індивідуалізації покарання для досягнення його цілей.

Призначення покарання на основі угоди про примирення або про визнання вини.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують відповідальність. Види пом'якшуючих та обтяжуючих відповідальність обставин. Їх характеристика та класифікація. Межі урахування судом при призначенні покарання обставин, що пом'якшують та обтяжують відповідальність.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижчого від найнижчу межу, передбачену законом за дане кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду покарання. Особливості застосування норми про призначення більш м'якого покарання до додаткових покарань.

Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання, згідно зі ст. 69-1 КК України. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення. Врахування обставин, в силу яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті. Вплив характеру та ступеня фактичної участі особи у кримінальному правопорушенні на вид та строки покарання.

Призначення за сукупністю кримінальних правопорушень.

Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі кримінальні правопорушення, які входять до сукупності. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим. Призначення остаточного покарання за сукупністю шляхом повного чи часткового складання.

Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, якщо хоча б одне з них є умисним тяжким або особливо тяжким злочином, або якщо хоча б за один із вчинених злочинів призначено довічне позбавлення волі. Порядок призначення, за сукупністю кримінальних правопорушень додаткових покарань. Особливості призначення за сукупністю кримінальних правопорушень різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за кількома вироками – за сукупністю вироків. Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків, коли хоча б один злочин є особливо тяжким, а також коли має місце покарання у вигляді довічного позбавлення волі.

Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинання покарань за сукупністю вироків.

Особливості (порядок) призначення різнорідних (різновидних) основних та додаткових покарань за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків. Відмінність правил призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та сукупністю вироків.

Зарахування попереднього ув'язнення до строку покарання призначеного судом. Зарахування попереднього ув'язнення при призначенні видів покарання.

### **Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування**

Поняття та види звільнення від покарання та його відбування. Звільнення від покарання особи, яка перестала бути суспільне небезпечною (ч. 4 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання за діяння, караність яких усунута законом (ч. 2 ст. 74 КК України).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням. Поняття, юридична природа та види. Іспитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням. Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років.

Давність виконання обвинувального вироку. Строки давності та їх обчислення. Зупинка перебігу давності, обчислення строків давності при зупиненні. Перерва давності. Обчислення строків при перериванні давності. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного ув'язнення. Незастосування давності до осіб, які винні у вчиненні злочинів проти миру та безпеки людства.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання: поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Роль громадськості в нагляді за умовно-достроково звільненими. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким: поняття і значення. Умови, підстави та порядок такої заміни.

Правові наслідки заміни покарання. Відміна заміни покарання від умовно-дострокового звільнення від відбування покарання. Категорії засуджених, до яких не застосовується умовно-дострокове звільнення від покарання та заміна покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

Звільнення від відбування покарання за хворобою.

Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію або акта про помилування.

### **Тема 18. Судимість. Погашення і зняття судимості**

Поняття та кримінально-правове значення судимості.

Погашення та зняття судимості як форми припинення стану судимості та умови його застосування. Обчислення строків погашення судимості.

Зняття судимості. Відміна зняття судимості від погашення судимості.

### **Тема 19. Інші заходи кримінально-правового характеру**

Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру.

Поняття примусових заходів медичного характеру. Підстави та мета їх застосування. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру.

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Продовження, заміна або припинення примусових заходів медичного характеру. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру до строку покарання.

Примусове лікування осіб, які вчинили кримінальні правопорушення та мають хворобу, що становить небезпеку для життя інших осіб.

Поняття та сутність спеціальної конфіскації. Її відмінність від конфіскації майна. Випадки застосування спеціальної конфіскації.

Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: поняття та підстави застосування. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

### **Тема 20. Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх**

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як прояв гуманізму кримінального законодавства України.

Особливості призначення покарання неповнолітнім.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх.

Призначення позбавлення волі неповнолітнім: строки позбавлення волі.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру. Підстави такого звільнення.

Заміна кримінального покарання примусовими заходами виховного характеру. Підстави заміни. Види примусових заходів виховного характеру.

Звільнення від кримінальної відповідальності і покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Погашення та зняття судимості.

## **Тема 21. Основні положення Загальної частини кримінального законодавства зарубіжних країн**

Загальна характеристика кримінального законодавства країн, які входять до СНД. Кримінальне законодавство розвинутих зарубіжних країн: Англії, США, Німеччини, Японії. Англо-американська і континентальна (франко-німецька) системи кримінального права. Реформи кримінального законодавства, які здійснюються в останні десятиліття у деяких зарубіжних розвинутих державах.

Основні інститути Загальної частини кримінального права зарубіжних країн.

Поняття кримінального правопорушення. Класифікація кримінальних правопорушень. Вина та її форми. Неосудність. Замах на кримінальне правопорушення. Співучасть. Обставини, які усувають кримінальну протиправність діяння. Система кримінальних покарань. Заходи безпеки. Умове засудження. Звільнення від покарання.

Наука кримінального права. Виникнення та основні етапи розвитку науки кримінального права. Глосатори (італійська школа), середньовічні доктрини кримінального права (Німеччина, Італія, Франція, Голландія). Просвітницько-гуманістичний напрям в науці кримінального права (Монтеск'є, Беккарія, Вольтер та ін.). Класична школа кримінального права: її виникнення, сутність, етапи розвитку. Французький, німецький та російський напрями класичної школи кримінального права (Рост, Фейербах, Грольман, Таганцев, Сергеевський). Значення класичної школи кримінального права, її вплив на кримінальне законодавство та на правозастосування.

Виникнення антропологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Основні погляди антропологів (Ломброзо, Фері, Гарофло) та їх вплив на науку кримінального права.

Виникнення соціологічної школи кримінального права та її подальша еволюція. Поширення поглядів цієї школи в Європі, Росії, Латинській Америці. Основні погляди соціологів (Ліст, Ван-Гамель, Принс, Тард, Фойницький, Чубинський та ін.). Вплив соціологічної школи на кримінальне законодавство в кінці XIX та XX століть.

Міжнародна спілка криміналістів та її з'їзди (1889-1915 р.р.). Формування змішаних (інтегрованих) напрямків в науці кримінального права.

Розвиток науки кримінального права у другій половині XX століття. Новий соціальний захист. Фінальна теорія кримінального права. Нормативізм. Неоантропологія. Оцінка цих напрямків.

## **РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА**

**Тема 1. Поняття, система і значення Особливої частини кримінального права. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.**

Поняття Особливої частини кримінального права та її значення.

Співвідношення Загальної і Особливої частин кримінального права.

Система Особливої частини кримінального законодавства України. Критерії систематизації. Особливості систем Особливої частини кримінального законодавства інших країн.

Роль науки кримінального права в розкритті змісту норм Особливої частини кримінального права, вирішенні питань правильної кваліфікації.

Значення вивчення судової практики і її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного розуміння й застосування кримінально-правових норм Особливої частини. Джерела судової практики.

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Правові основи кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення – правова модель і юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Формула кваліфікації та формулювання звинувачення.

Кваліфікація кримінального правопорушення і склад кримінального правопорушення. Значення об'єкта, об'єктивної сторони, суб'єкта й суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення для кваліфікації.

Значення правильної кваліфікації кримінальних правопорушень для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод громадян.

## **Тема 2. Злочини проти основ національної безпеки України**

Поняття, загальна характеристика і види злочинів проти основ національної безпеки України.

### *Злочини проти внутрішньої безпеки України*

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади. Дії, вчинені з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, а також змова про вчинення таких дій. Публічні заклики до насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або до захоплення державної влади, а також розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на територіальну цілісність і недоторканість України. Територія та державний кордон України. Дії, спрямовані на зміну меж території або державного кордону України. Публічні заклики до вчинення дій, спрямованих на зміну території або державного кордону України, або розповсюдження матеріалів із закликами до вчинення таких дій. Момент закінчення злочину. Зміст мети при вчиненні цих дій. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України. Поняття фінансування. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки злочину.

Посягання на життя державного чи громадського діяча. Поняття посягання. Потерпілий від цього злочину. Момент закінчення злочину. Мотиви

даного злочину. Суб'єкт злочину.

Диверсія. Поняття диверсії. Види диверсійних дій. Особливості конструкції складу диверсії. Зміст мети як ознаки суб'єктивної сторони диверсії.

#### *Злочини проти зовнішньої безпеки України*

Державна зрада. Поняття державної зради. Форми державної зради. Суб'єктивна сторона злочину. Суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство. Поняття шпигунства. Шпигунство, предметом якого є відомості, що становлять державну таємницю. Поняття державної таємниці. Суб'єкт шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за шпигунство.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки злочину.

### **Тема 3. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи**

#### *Кримінальні правопорушення проти життя особи*

Загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. Життя як об'єкт кримінально-правової охорони.

Конституція України про охорону життя та здоров'я особи.

Поняття вбивства та його види. Ознаки вбивства. Безпосередній об'єкт вбивства. Момент початку та припинення життя.

Умисне вбивство без обтяжуючих та пом'якшуючих обставин. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Характерні ознаки такого вбивства.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Класифікація обставин, що обтяжують умисне вбивство, та їх зміст.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин і його види.

Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Сутність жорстокого поводження, або такого, що принижує честь і гідність особи, а також системного характеру такого поводження з боку потерпілого. Стан сильного душевного хвилювання та раптовість виникнення такого стану. Особливості змісту умислу в цьому кримінальному правопорушенні.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Потерпілий та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відповідальність співучасників.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Конструкція складу цього кримінального правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до смерті потерпілого.

Вбивство через необережність. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення. Відмежування цього виду вбивства від інших кримінальних правопорушень, поєднаних із заподіянням смерті потерпілому. Кваліфікуюча ознака такого вбивства.

Доведення до самогубства. Характеристика об'єктивної сторони: жорстокого поводження з особою, шантаж, систематичне приниження її людської гідності або систематичний протиправний примус до дій, що суперечать її волі, схиляння до самогубства, а також інших дій, що сприяють вчиненню самогубства. Момент закінчення кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

#### *Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи*

Здоров'я людини як безпосередній об'єкт посягання.

Поняття й види тілесних ушкоджень. Ступінь тяжкості тілесних ушкоджень. Критерії для визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

Умисне тяжке тілесне ушкодження. Поняття тяжкого тілесного ушкодження і його види. Зміст ознак тяжкого тілесного ушкодження. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення. Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Поняття середньої тяжкості тілесного ушкодження і його ознаки. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Умисне тяжке тілесне ушкодження за пом'якшуючих обставин.

Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне у стані сильного душевного хвилювання. Сутність жорстокого поводження, або такого, що принижує честь і гідність особи, а також системного характеру такого поводження з боку потерпілого. Стан сильного душевного хвилювання й раптовість виникнення такого стану.

Умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Поняття перевищення меж необхідної оборони та перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Психічне ставлення суб'єкта до заподіяння тяжких тілесних ушкоджень.

Умисне легке тілесне ушкодження. Поняття легкого тілесного ушкодження, його види та ознаки.

Побої і мордування. Їх відмінність від тілесних ушкоджень. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Домашнє насильство. Потерпілий від кримінального правопорушення: подружжя чи колишнє подружжя або інша особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах. Ознаки об'єктивної сторони. Характеристика систематичності, а також фізичного, психологічного або економічного насильства. Наслідки як ознака об'єктивної сторони: фізичні або психологічні страждання, розлади здоров'я, втрата працездатності, емоційна

залежність або погіршення якості життя потерпілої особи.

Катування. Поняття катування. Мета вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак цього кримінального правопорушення.

Погроза вбивством. Реальність погрози як умова відповідальності за це правопорушення. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Диференціація відповідальності за вчинення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Предмет цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зараження венеричною хворобою. Поняття венеричної хвороби. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне проведення абортів або стерилізації. Що слід розуміти під незаконним абортів та стерилізацією? Зміст примушування до абортів або стерилізації без добровільної згоди потерпілого. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна лікувальна діяльність. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення прав пацієнта. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне проведення дослідів над людиною. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини. Характеристика предмета кримінального правопорушення. Примушування та обман як способи вчинення таких кримінальних правопорушень. Зміст торгівлі анатомічними матеріалами людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Насильницьке донорство. Насильство та обман. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне розголошення лікарської таємниці. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони.

*Кримінальні правопорушення, що ставлять в небезпеку життя чи здоров'я особи*

Ненадання допомоги хворому медичним працівником. Зміст завідомості. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Залишення в небезпеці. Момент закінчення кримінального правопорушення. Свідомість як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від залишення в небезпеці.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

#### **Тема 4. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи**

Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи, їх загальна характеристика й види. Конституція України про охорону волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Конструкція складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки цього кримінального правопорушення.

Насильницьке зникнення. Арешт, затримання, викрадення або позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі з подальшою відмовою визнати факт такого арешту, затримання, викрадення або позбавлення волі людини в будь-якій іншій формі або приховуванням даних про долю такої людини чи місце перебування як ознаки об'єктивної сторони таких кримінальних правопорушень. Суб'єкти вчинення насильницького зникнення: поняття представника держави та представника іноземної держави.

Захоплення заручників. Дії, що утворюють об'єктивну сторону цього кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад. Завідомість як ознака цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підміна дитини. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього

кримінального правопорушення.

Торгівля людьми. Дії, що утворюють об'єктивну сторону кримінального правопорушення. Поняття торгівлі людиною, вербування, переміщення, переховування, передачі або одержання людини. Використання примусу, викрадення, обману, шантажу, матеріальної чи іншої залежності потерпілого, його уразливого стану або підкупу третьої особи, яка контролює потерпілого, для отримання згоди на його експлуатацію. Мета експлуатації як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Експлуатація дітей. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. Потерпілий від кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

## **Тема 5. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи**

Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи, їх загальна характеристика та види.

Зґвалтування. Вчинення дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло іншої особи з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета, без добровільної згоди потерпілої особи як форми вчинення зґвалтування. Встановлення добровільності згоди потерпілого. Потерпілий від кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Сексуальне насильство. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Характеристика насильницьких дій сексуального характеру, не пов'язаних із проникненням в тіло іншої особи. Встановлення добровільності згоди потерпілого. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від зґвалтування.

Примушування до вступу в статевий зв'язок. Поняття примушування. Потерпілий від кримінального правопорушення. Визначення поняття акт сексуального характеру. Момент закінчення цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття статевих зносин. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Визначення кола близьких родичів та членів сім'ї.

Розбещення неповнолітніх. Поняття розпусних дій. Потерпілий від кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Визначення кола близьких родичів та членів сім'ї.

### **Тема 6. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав й свобод людини й громадянина. Проблема місця норм, що передбачають відповідальність за посягання на виборчі, трудові та інші особисті права у системі Особливої частини кримінального права.

#### *Кримінальні правопорушення у сфері реалізації виборчих та інших політичних прав громадян*

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача. Поняття перешкоджання і способи його здійснення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців. Зміст об'єктивної сторони. Предмет цього кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення таємниці голосування. Характеристика діяння та спосіб його вчинення. Суб'єкт цього кримінального правопорушення.

Порушення порядку фінансування виборчої кампанії кандидата, політичної партії (блоку). Встановлення предмета кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Підкуп виборця, учасника референдуму. Поняття та розміри неправомірної вигоди. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення (його специфіка для основного та кваліфікованого складів кримінального правопорушення). Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій. Особливості законодавчої структури цього

кримінального правопорушення. Характеристика перешкоджання. Зміст вини. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення у сфері реалізації особистих прав громадян*

Порушення недоторканості житла громадян. Особливості законодавчої структури цього кримінального правопорушення. Поняття житла чи іншого володіння особи. Види дій. Характеристика інших дій, що порушують недоторканість. Суб'єкт даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер. Поняття таємниці листування. Види дій. Обставини, що виключають протиправність таких дій. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення недоторканості приватного життя. Види дій, та способи їх вчинення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення права на отримання освіти. Характеристика незаконної відмови та вимоги. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу. Характеристика дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти сім'ї*

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей. Поняття ухилення. Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуюча ознака цього кримінального правопорушення.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків. Поняття ухилення та осіб, які відносяться до категорії «непрацездатні». Злісність ухилення як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування. Поняття тяжких наслідків як обов'язкової ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Зловживання опікунськими правами. Характеристика діяння. Суб'єктивна сторона. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння). Поняття таємниці усиновлення. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння). Поняття незаконної посередницької діяльності або інших незаконних дій щодо усиновлення дитини, передачі її під опіку чи на виховання. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

### *Кримінальні правопорушення у сфері реалізації права на працю*

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів. Поняття законної професійної діяльності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення законодавства про працю. Особливості законодавчої структури даного кримінального правопорушення. Потерпілий від кримінального правопорушення. Види діянь. Характеристика іншого грубого порушення законодавства про працю. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення угоди про працю. Поняття угоди про працю. Потерпілий від кримінального правопорушення. Спосіб вчинення даного кримінально протиправного діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Примушення до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку. Види діянь. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших установлених законом виплат. Поняття безпідставності невиплати. Зміст вини. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення авторського права й суміжних прав. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Поняття камкордингу, кардшейрінгу. Поняття матеріальної шкоди та її розміри. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію. Предмет кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

### *Кримінальні правопорушення проти релігії*

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне утримання, осквернення або знищення релігійних святинь. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду. Характеристика діяння. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Випадки правомірного присікання релігійних обрядів.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів. Поняття групи та її ознаки. Види

діянь. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

### **Тема 7. Кримінальні правопорушення проти власності**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти власності. Поняття викрадення.

*Корисливі кримінальні правопорушення проти власності з ознаками викрадення*

Крадіжка. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Грабіж. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Розбій. Поняття й ознаки. Особливості складу кримінального правопорушення за конструкцією об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Вимагання. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Шахрайство. Поняття й ознаки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем. Поняття та ознаки привласнення. Поняття та ознаки розтрата. Поняття й ознаки заволодіння майном шляхом зловживання службовим становищем. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання. Зміст об'єктивної сторони. Характеристика способу вчинення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Корисливі кримінальні правопорушення проти власності без ознак викрадення*

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою. Ознаки діяння. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від шахрайства.

Привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї. Особливості предмета кримінального правопорушення. Ознаки діяння. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від розкрадання.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного кримінально протиправним шляхом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від співучасті

у розкраданні.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво. Зміст об'єктивної сторони. Поняття самовільного будівництва. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності*

Умисне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики. Визначення предмета кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Необережне знищення або пошкодження майна. Види діяння. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Порушення обов'язків щодо охорони майна. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Погроза знищення майна. Види діяння. Особливості способу. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

## **Тема 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності**

Поняття, загальна характеристика й види господарських кримінальних правопорушень

*Кримінальні правопорушення, що порушують встановлений порядок заняття господарською діяльністю*

Поняття зайняття гральним бізнесом. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного виготовлення, зберігання, збуту або транспортування з метою збуту підакцизних товарів. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття доведення до банкрутства. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Доведення банку до неплатоспроможності. Конструкція об'єктивної сторони. Суб'єкт даного кримінального правопорушення.

Шахрайство з фінансовими ресурсами. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення у сфері промислового виробництва*

Поняття умисного введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття незаконного використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару. Предмет

кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення у сфері фінансової діяльності*

Поняття незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів). Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення у сфері економічних інтересів держави*

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів. Ознаки суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття контрабанди. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України. Визначення предмета кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Характеристика кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Поняття умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних кримінально протиправним шляхом, або фінансування тероризму. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття нецільового використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру спричиненої шкоди.

Поняття видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття виготовлення, збуту та використання підроблених недержавних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні

та суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Наслідки. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру матеріальної шкоди.

Поняття підроблення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Поняття приховування інформації про діяльність емітента. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Поняття незаконного використання інсайдерської інформації. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Фальсифікація фінансових документів та звітності фінансової організації, приховування неплатоспроможності фінансової установи або підстав для відкликання (анулювання) ліцензії фінансової установи. Зміст об'єктивної сторони. Мета кримінального правопорушення.

Порушення порядку ведення бази даних про вкладників або порядку формування звітності. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

#### *Кримінальні правопорушення у сфері приватизації*

Поняття незаконної приватизації державного, комунального майна. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

#### *Кримінальні правопорушення у сфері вільного здійснення господарської діяльності*

Протидія законній господарській діяльності. Поняття протидії. Наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Наслідки.

Розголошення комерційної або банківської таємниці. Поняття банківської та комерційної таємниці. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення кримінального законодавства у сфері господарської діяльності. Значення правильної кваліфікації господарських кримінальних правопорушень у діяльності органів досудового розслідування.

### **Тема 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти довкілля.

#### *Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку екологічної безпеки*

Порушення правил екологічної безпеки. Особливості законодавчої конструкції, складу цього кримінального правопорушення. Види діянь суб'єкта

кримінального правопорушення.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення. Характеристика діяння. Поняття дезактиваційних та інших відновлювальних заходів. Наслідки цього кримінального правопорушення. Суб'єкт. Місце, як обов'язкова ознака об'єктивної сторони.

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку  
раціонального використання водних об'єктів атмосферного повітря*

Забруднення атмосферного повітря. Види діянь. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Відповідальність за утворення загрози настання наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил охорони вод. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття забруднення. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення моря. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Види діянь. Поняття забруднення. Відмежування від складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 242, відповідальності за утворення загрози настання наслідків. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку  
використання землі та її надр*

Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил охорони або використання надр. Особливості законодавчої конструкції складу кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення законодавства про континентальний шельф України. Особливості законодавчої конструкції складу цього кримінального правопорушення. Поняття континентального шельфу. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Забруднення або псування земель. Особливості законодавчої конструкції.

Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Безгосподарське використання земель. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку  
використання рослинного світу*

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу. Предмет цього кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції цього кримінального правопорушення. Поняття знищення й пошкодження. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна порубка лісу. Предмет цього кримінального правопорушення. Поняття незаконної порубки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Місце як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Відмінність незаконної порубки від знищення або пошкодження лісових масивів.

Порушення законодавства про захист рослин. Характеристика дії. Наслідки.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку  
використання тваринного світу*

Незаконне полювання. Особливості законодавчої конструкції. Види незаконного полювання. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне заняття рибним, тваринним або іншим водним добувним промислом. Особливості законодавчої конструкції. Наслідки цього кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки складу кримінального правопорушення.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів. Характеристика діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт.

Порушення ветеринарних правил. Поняття епізоотії. Наслідки цього кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку  
використання територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду*

Умисне знищення або пошкодження територій, взятих під охорону держави, та об'єктів природно-заповідного фонду. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Поняття об'єктів природно-заповідного фонду. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони даної норми. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

**Тема 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки**  
Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень

проти громадської безпеки.

*Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з метою*

*залякування населення і органів влади*

Терористичний акт. Поняття терористичного акту, його ознаки. Фінансування тероризму. Види дій, що утворюють об'єктивну сторону. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Втягнення у вчинення терористичного акту. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту. Зміст та форми об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака.

Створення терористичної групи чи терористичної організації. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Поняття терористичної групи та терористичної організації. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння вчиненню терористичного акту. Сприяння як особливий вид причетності до кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування тероризму. Поняття фінансування тероризму та зміст об'єктивної сторони. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

*Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з використанням організованих форм посягань*

Створення злочинної організації. Поняття злочинної організації, її ознаки. Види дій. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Сприяння учасникам злочинної організації та укриття їх злочинної діяльності. Поняття й види заздалегідь не обіцяного сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності. Умови притягнення до кримінальної відповідальності. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм. Поняття банди та її ознаки. Види діянь. Особливості законодавчої конструкції даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікація дій осіб від 14 до 16 років, які брали участь у банді.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. Поняття неправдивого повідомлення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. Поняття воєнізованого або збройного формування. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

*Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, які вчинені з порушенням правил поводження із загальнонебезпечними речовинами, матеріалами та предметами*

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Поняття предмета кримінального правопорушення та його характеристика. Поняття нападу. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Предмет кримінального правопорушення. Види дій та спосіб їх вчинення. Суб'єктивна сторона, суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв. Предмет кримінального правопорушення та його значення для кваліфікації. Види та зміст діянь. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали. Предмет кримінального правопорушення, потерпіла сторона. Характеристика об'єктивної сторони. Зміст вини. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил поводження з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів й вторинної сировини. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика ввезення чи транзиту. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або

легкозаймистих речовин. Предмет кримінального правопорушення. Інші ознаки даного складу кримінального правопорушення.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття умисного знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Майнова шкода.

### **Тема 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.

*Кримінальні правопорушення, що порушують встановлені умови охорони праці*

Порушення вимог законодавства про охорону праці. Особливості законодавчої структури й конструкції складу цього кримінального правопорушення. Основний й додатковий об'єкт кримінального правопорушення. Загальна характеристика правил охорони праці. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Причинний зв'язок між діяннями й суспільне небезпечними наслідками. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення, що становлять підвищену небезпеку виробництва*

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах. Ознаки об'єктивної та суб'єктивної сторони. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки. Поняття ядерної, радіаційної безпеки. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд. Характеристика діяння. Наслідки кримінального правопорушення. Умови притягнення до відповідальності. Кваліфікуючі ознаки.

### **Тема 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту**

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку водіння транспорту.*

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту. Поняття залізничного, водного й повітряного транспорту. Види діянь. Особливості законодавчої структури і конструкції складу кримінального правопорушення. Відповідальність за створення

небезпеки настання наслідків. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами. Поняття транспортного засобу. Види діянь. Причинний зв'язок та наслідки, їх характеристика. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом. Поняття транспортного засобу. Момент закінчення даного кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку забезпечення функціонування транспорту.*

Примушення працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків. Потерпілий від кримінального правопорушення. Поняття примушення та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно-несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації. Види діянь. Наслідки кримінального правопорушення. Характеристика причинного зв'язку. Завідомість як ознака суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил, норм й стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху. Поняття порушення правил, норм й стандартів. Наслідки. Причинний зв'язок. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Момент закінчення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів. Предмет кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу

кримінального правопорушення. Спосіб вчинення кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил повітряних польотів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення правил використання повітряного простору. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб як обов'язкова ознака складу кримінального правопорушення. Зміст суспільно небезпечних наслідків. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден. Предмет кримінального правопорушення. Бездіяльність як ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона складу кримінального правопорушення.

Порушення чинних на транспорті правил. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони.

Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів. Предмет кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

### **Тема 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

*Кримінальні правопорушення проти громадського порядку*

Групове порушення громадського порядку. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Масові заворушення. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як ознака об'єктивної сторони.

Хуліганство. Поняття та види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

#### *Кримінальні правопорушення проти моральності*

Поняття наруги над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого. Місце вчинення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини. Види діяння. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Жорстоке поводження з тваринами. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Мотиви кримінального правопорушення.

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів. Особливості предмета кримінального правопорушення. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Створення або утримання місць розпусти і звідництво. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінально-правова характеристика втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Суб'єктивні ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

**Тема 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення**

Поняття, характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Поняття контрабанди. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Визначення розміру наркотичних засобів.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Види розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види розміру. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Встановлення розміру.

Поняття незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Поняття викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Наслідки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення.

Предмет кримінального правопорушення. Наслідки. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття незаконного публічного вживання наркотичних засобів. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Поняття організації або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів. Види діянь. Ознаки суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Спонування неповнолітніх до застосування допінгу. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Поняття схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів. Види діянь. Об'єкт кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Умови звільнення від

кримінальної відповідальності.

Поняття порушення санітарних правил і норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні наслідки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

### **Тема 15. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації**

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку зберігання таємниці чи конфіденційної інформації*

Розголошення державної таємниці. Предмет кримінального правопорушення. Поняття «державна таємниця». Об'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від державної зради та шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю. Предмет кримінального правопорушення та його види. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради або шпигунства.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку перетинання державного кордону, міжнародних польотів та порядку здійснення міжнародних передач товарів*

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України. Види дій. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил міжнародних польотів. Особливості об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони кримінального

правопорушення. Зміст суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку формування Збройних сил України*

Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від призову за мобілізацією. Поняття мобілізації. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий період чи у разі проведення цільової мобілізації. Ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів. Поняття військового обліку, навчальних (чи перевірочних) або спеціальних зборів. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

## **Тема 16. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів**

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальних правопорушень проти журналістів.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності*

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Час як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, працівника державної виконавчої служби. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні кримінального правопорушення. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика втручання. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків».

Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу. Поняття «працівник правоохоронного органу». Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку й державного кордону або військовослужбовця. Поняття «посягання на життя». Відмінність цього кримінального правопорушення від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку.

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника. Потерпілі від кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від захоплення заручників.

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Види кримінально протиправних діянь. Мета кримінального правопорушення. Відмінність цього кримінального правопорушення від погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата України та депутата місцевої ради. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Мотив і мета кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від умисного знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу та від умисного знищення або пошкодження майна. Кваліфікуючі ознаки.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади.*

Наруга над державними символами. Предмети кримінального правопорушення. Види діянь. Зміст поняття «публічна наруга». Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне підняття Державного Прапора України на річковому або морському судні. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Поняття незаконного придбання, збуту або використання спеціальних технічних засобів отримання інформації. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження. Види предметів кримінального правопорушення. Різновиди діянь. Мотиви кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів. Предмет кримінального правопорушення. Види дій. Мотив кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження ліній зв'язку. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів*

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд. Характеристика об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи. Види діянь. Мета самовільного присвоєння вказаних повноважень або звання посадової особи. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації. Неправомірна вигода як предмет кримінального правопорушення. Особливості законодавчої конструкції кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Підстави для звільнення від кримінальної відповідальності.

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань. Потерпілі від цього кримінального правопорушення. Зміст цивільно-правових зобов'язань. Об'єктивні прояви кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Самоправство. Поняття самоправства. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти журналістів*

Погроза або насильство щодо журналіста. Потерпілий від кримінального

правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Зміст мотиву як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони. Зміст поняття «професійна діяльність журналіста». Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Посягання на життя журналіста. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Захоплення журналіста як заручника. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

### **Тема 17.Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку**

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку. Предмети кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Предмет кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється. Предмет кримінального правопорушення. Особливості об'єктивних проявів кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку.

Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Спосіб та знаряддя вчинення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Проблеми вдосконалення законодавства про відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

### **Тема 18. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг**

Поняття, загальна характеристика й види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи.

*Кримінальні правопорушення проти правомірної діяльності державних установ і недержавних формувань незалежно від форм власності і видів діяльності, що вчинюються службовими особами з використанням ними своїх обов'язків, а також особами, які надають публічні послуги*

Зловживання владою або службовим становищем. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України. Ознаки об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Перевищення влади або службових повноважень. Поняття та ознаки діяння. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги. Зміст об'єктивної сторони. Наслідки як обов'язкова ознака об'єктивної сторони. Види суб'єктів кримінального правопорушення. Вина та мета як ознаки суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Службове підроблення. Предмет кримінального правопорушення. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Декларування недостовірної інформації. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Бездіяльність як обов'язкова ознака. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Службова недбалість. Поняття та види діянь. Наслідки. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

*Кримінальні правопорушення проти авторитету державного апарату, апарату підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності і пов'язані з ними*

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне збагачення. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Зловживання впливом. Ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Провокація підкупу. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

## **Тема 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя**

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

*Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду*

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою. Зміст об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на захист. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного*

*й неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ*

Примушування давати показання. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Суб'єкт даного кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Втручання в діяльність судових органів. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст «втручання». Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду. Предмет кримінального правопорушення. Форми об'єктивної сторони. Види суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист. Потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист. Предмет та потерпілий від кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь та наслідки кримінального правопорушення. Суб'єкти кримінального правопорушення.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального правопорушення. Поняття та види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Завідомо неправдиве показання. Види дій. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Обставини, що виключають кримінальну протиправність цього діяння. Час вчинення цього кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Потерпілий від цього кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція та зміст об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги. Потерпілий від кримінального правопорушення. Конструкція об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Мотив як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони.

*Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного припинення та розкриття кримінальних правопорушень*

Розголошення даних досудового слідства або дізнання. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину. Поняття та види діяння. Суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають відповідальність за це кримінальне правопорушення. Відмінність від співучасті у кримінальному правопорушенні.

*Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень*

Невиконання судового рішення. Зміст об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Види діянь. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації. Предмет кримінального правопорушення. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкти даного кримінального правопорушення.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення.

Дії, що дезорганізують установа виконання покарань. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти. Поняття та ознаки діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу. Види діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Порушення правил адміністративного нагляду. Види діяння. Умови звільнення від кримінальної відповідальності. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення.

## **Тема 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)**

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Непокоря. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Невиконання наказу. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Погроза або насильство щодо начальника. Види дій та момент закінчення кримінального правопорушення. Мотив кримінального правопорушення й його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки

кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Самовільне залишення військової частини або місця служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Види діянь та час вчинення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Дезертирство. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом. Об'єктивна сторона та момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем. Особливості предмета кримінального правопорушення. Види та способи діяння. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Умисне знищення або пошкодження військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Необережне знищення або пошкодження військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих ознак кримінального правопорушення.

Втрата військового майна. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Зміст кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак.

Порушення правил поведінки зі зброєю, а також із речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення. Предмет кримінального правопорушення. Види діянь та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних кримінальних правопорушень.

Порушення правил водіння або експлуатації машин. Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони.

Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

Порушення правил польотів або підготовки до них. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння. Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання. Види порушень. Момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення прикордонної служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил несення бойового чергування. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Порушення статутних правил внутрішньої служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості. Види діянь та момент закінчення кримінального правопорушення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі обставини. Відмежування від державної зради.

Недбале ставлення до військової служби. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Бездіяльність військової влади. Конструкція та зміст об'єктивної сторони. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень. Поняття та види перевищення влади. Наслідки кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі ознаки. Відмінність від зловживання владою або службовим становищем.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єкт кримінального правопорушення. Мета кримінального правопорушення.

Залишення гинучого військового корабля. Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Добровільна здача в полон. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні.

Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Насильство над населенням у районі воєнних дій. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення.

Погане поводження з військовополоненими. Потерпілий від кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Види діянь. Суб'єктивні ознаки складу кримінального правопорушення. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними. Ознаки незаконності діяння та його види. Момент закінчення кримінального правопорушення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.

## **Тема 21.Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку**

Загальна характеристика кримінального законодавства, що забезпечує захист миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

*Кримінальні правопорушення проти миру й безпеки людства*

Пропаганда війни. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Геноцид. Поняття геноциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Екоцид. Поняття екоциду. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Найманство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття найманства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Піратство. Особливості законодавчої конструкції. Поняття піратства. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

*Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку, що забезпечують дотримання міжнародних договорів та конвенцій*

Порушення законів та звичаїв війни. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Застосування зброї масового знищення. Особливості законодавчої

конструкції. Поняття зброї масового знищення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти осіб та установ, що мають міжнародний захист. Особливості законодавчої конструкції. Види діянь. Момент закінчення кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.

Посягання на життя представника іноземної держави. Особливості законодавчої конструкції. Момент закінчення кримінального правопорушення. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони означеного кримінального правопорушення.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала. Предмет кримінального правопорушення. Характеристика об'єктивної сторони. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень.

## **Тема 22. Основні положення Особливої частини кримінального законодавства зарубіжних країн**

Загальна характеристика Особливої частини кримінального права зарубіжних країн.

Види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я в кримінальному законодавстві зарубіжних країн.

Види кримінальних правопорушень проти власності в кримінальному законодавстві зарубіжних країн.

Види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності в кримінальному законодавстві зарубіжних країн.

Види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки в кримінальному законодавстві зарубіжних країн.

Кримінальне законодавство Великобританії, ФРН, США, Польської республіки, Білорусі, Республіки Казахстан, Іспанії, Російської Федерації, Туркменістану.

## СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова, та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. Харків: Право, 2017. – 440 с.
2. Бондаренко О. С., Кришевич О. В., Пахомов В. В. Предмет злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг: науково-практичний посібник. Суми: Сумський державний ун-т, 2019. – 313 с.
3. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 6-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2020. – 360 с.
4. Вознюк А. А. Кримінальне право України. Загальна частина [Текст] : конспект лекцій / А. А. Вознюк ; Нац. акад. внутр. справ. – К. : Освіта України, 2016. – 235 с.
5. Вознюк А. А. Спеціальні види звільнення від кримінальної відповідальності учасників організованих злочинних об'єднань : монографія / А. А. Вознюк. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. – 236 с.
6. Вознюк А.А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій : монографія. Київ : НАВС, 2015. – 191 с.
7. Державна антикорупційна політика і запобігання та протидія корупції на публічній службі в органах державної влади і органах місцевого самоврядування: монографія / В. В. Василевич, Т. Е. Василевська, В. Ф. Нестерович, Е. В. Расюк, А. В. Савченко, В. Л. Федоренко (кер.) та ін.; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка і В. Л. Федоренка. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. – 524 с.
8. Джу́жа А. О. Кримінально-правові та кримінологічні засади запобігання злочинам проти статевої недоторканості дитини: [монографія] / А. О. Джу́жа; Нац. акад. внутр. справ. К., 2013. – 193 с.
9. Дудоров О.О., Хавронюк М. І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2019. – 288 с.
10. Івахненко О.А. Кримінальна відповідальність за хуліганські діяння: хуліганські злочини та склади злочинів: : монографія / О.А. Івахненко. – К. : Вид. Право, 2016. – 184с.
11. Кваліфікація злочинів, підслідних органам внутрішніх справ: [навчальний посібник] / В. В. Коваленко, О. М. Джу́жа та ін. – К. : Атіка, 2011. – 648 с.
12. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність : [монографія] / О. О. Кваша. – Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2013. – 749 с.
13. Конституція України від 28 червня 1996 року (офіційний текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/en/content/constitution.html>.

14. Коржанський М. Й. Кваліфікація злочинів : [навч. посіб.] / М. Й. Коржанський. – Видання 3-тє, допов. і переробл. – К. : Атіка, 2007. – 592 с.
15. Коржанський М. Й. Об'єкт і предмет злочину : [монографія] / Коржанський М. Й. – Донецьк. : Юрид. акад. Мін-ва внутр. справ. Ліра ЛТД, 2005. – 252 с.
16. Корупційні схеми: їх кримінально-правова кваліфікація і досудове розслідування. / За ред. М.І. Хавронюка. – К. : Москаленко О.М., 2019. – 464 с.
17. Кошевський В. С., Воробей П. А., Савченко А. В., Семенюк О. О., Колб О.Г. Кримінально-правова охорона соціального та пенсійного страхування: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2017. – 154 с.
18. Кримінальне право України. (Загальна частина) : [підручник] / Бабенко А. М., Вапсва Ю. А., Гришук В. К. та ін. / За заг. ред. О. О. Бандурки. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2011. – 378 с.
19. Кримінальне право України. (Особлива частина) : підручник / [А. В. Байлов, О. А. Васильєв, О. О. Житній та ін.] ; за заг. ред. О. М. Литвинова. – Х. : Вид-во ХНУВС, 2011. – 572 с.
20. Кримінальне право України. Загальна частина : [підручник] / Ю. В. Александров, В. І. Антипов, М. В. Володько та ін.; за ред. М. І. Мельника, В. А. Клименка. – 5-те вид., перероб. та допов. – К. : Атіка, 2009. – 408 с.
21. Кримінальне право України. Загальна частина: Практикум : [навч. посіб.] / [Козаченко І. П., Костенко О. М., Матвійчук В. К. та ін.]; за заг. ред. В. К. Матвійчука. – К. : КНТ, 2006. – 432 с.
22. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. ]; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 528 с.
23. Кримінальне право України: курс тестових завдань : [навч. посіб.] / Джужа О. М., Кузнецов В. В., Осадчий В. І., Плугатир В. С. та ін. / За заг. ред. Коваленка В. В., К.: КНТ, 2012. – 368 с.
24. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / [Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін.] ; за ред. В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 5-те вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2015. – 680 с.
25. Кримінальний кодекс України 2001 року (офіційний текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
26. Кримінальний кодекс України: постатейні матеріали та навчально-практичні завдання / І. П. Баглай, І. Г. Богатирьов, О. І. Богатирьова, К. Т. Кравченко, О. М. Литвинова, А. В. Савченко, Ю. Л. Сенін, О. І. Соболь; За заг. ред. докт. юрид. Наук, проф. І. Г. Богатирьова. – К. : Атіка, 2011. – 640 с.
27. Кримінально-правова охорона соціального та пенсійного страхування / В. С. Кошевський, П. А. Воробей, А. В. Савченко, О. О. Семенюк, О. Г. Колб : монографія. – Київ: Юрінком Інтер, 2017. – 154 с.
28. Кримінально-виконавче право України : підручник : ТОМ I (у 2-х т.) / [Музика А. А., Конопельський В. Я., Письменський Є. О та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Є. Ю. Бараша. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП

Кандиба Т. П. – 2018. – 364 с.

29. Кузнецов В. В. Злочини проти громадського порядку та моральності : практ. посіб. / Кузнецов В. В. – К. : Вид. Паливода А. В., 2007. – 160 с.

30. Кузнецов В. В. Кримінальне право України : посіб. для підготов. до іспитів / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко; за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Джужи. – 4-те вид., доповн. та перероб. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2009. – 304 с.

31. Кузнецов В. В. Теорія кваліфікації злочинів : [підручник] / В. В. Кузнецов, А. В. Савченко (5-те вид., переробл.) / за заг. ред. проф. Шакуна В. І. – К. : Алерта, 2013. – 320 с.

32. Кузнецов В. В., Сийплові М. В. Кримінальна відповідальність за притягнення як обвинуваченого завідомо невинуватої особи : [монографія] / В. В. Кузнецов, М. В. Сийплові. – Ужгород: ЗакДУ, 2011. – 284 с.

33. Кузнецов В.В., Семчук Н.О., Чабанюк В.Д., Кримінально-правова охорона моральності неповнолітніх: порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ, ФОП Кандиба Т.П., 2017. – 276 с.

34. Кузнецов В. О. Кримінальне право України (повний курс у схемах і таблицях) : навч. посіб. / Кузнецов В. О., Гіжевський В. К. – К. : Кондор, 2005. – 459 с.

35. Литвинов О.М. Концептуальна модель механізму кримінальної відповідальності: монографія. Харків: Золота миля, 2017. – 180 с.

36. Лихова С. Я. Злочини у сфері реалізації громадянських, політичних та соціальних прав і свобод людини і громадянина (розділ V Особливої частини КК України) / Лихова С. Я. / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2006. – 573 с.

37. Митрофанов І.І., Стрельцов Є.Л. Кримінально-правове забезпечення охорони законної професійної діяльності журналіста : монографія / за заг. ред. Є. Л. Стрельцова. Одеса: Фенікс, 2017. – 302 с.

38. Михайленко П. П. Кримінальне право України : [навч. видання] / [Михайленко П. П., Кузнецов В. В., Михайленко В. П., Опалинський Ю. В.]. – К., 2006. – 440 с.

39. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Гришук, А. В. Савченко [та ін.]; за заг. ред. О. М. Джужи, А. В. Савченка, В. В. Чернея. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. – 1104 с.

40. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України /За ред. М. І. Мельника М. І. Хавронюка. – 11-те вид., переробл. та доповн. – К.: ВД «Дакор», 2019. – 1384 с.

41. Невідома Н.В. Вчинення злочину організованою групою : монографія / Н.В. Невідома. – К. : Вид. Право, 2017. – 224 с.

42. Нетеса Н. В. Кримінальна відповідальність за порушення правил охорони або використання надр: монографія / Н. В. Нетеса; НАПН України, НДІ вивч. пробл. злочинності ім. В. В. Сташиса. – Х. : Право, 2013. – 302 с.

43. Олійник О.С. Кримінально-правова характеристика незаконного заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель: монографія / О.С. Олійник. – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2016. – 220 с.

44. Орловський Р. С. Теоретичні та методологічні проблеми інституту співучасті у кримінальному праві України: монографія. Харків: Право, 2019. 624 с.
45. Проблеми кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. / М.Г. Арманов, О.О. Книженко, Н.М. Ярмиш та ін. – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 392 с.
46. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві. 3-тє вид., допов. і перероб. Упорядник Вереша Р.В. Київ: Алерта, 2020. – 294 с.
47. Рубашенко М.А. Кримінальна відповідальність за посягання на територіальну цілісність і недоторканість України: : монографія / М.А. Рубашенко. – К. : Вид. Право, 2017. – 288 с.
48. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) [текст] навч. посіб. / А. В. Савченко. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 168 с.
49. Савченко А. В. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах) [текст] : навч. посіб. / А. В. Савченко, Ю. Л. Шуляк. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 312 с.
50. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження : [монографія] / Савченко А. В. – К. : КНТ, 2007. – 596 с.
51. Савченко А. В. Сучасне кримінальне право України : [курс лекцій] / Савченко А. В., Кузнецов В. В., Штанько О. Ф. – [2-ге вид.]. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 636 с.
52. Савченко А. Хабар (заміна даного терміну на «неправомірна вигода», згідно змін до КК України) /А.Савченко, В.Сюравчик //Українська кримінологічна енциклопедія /за заг. ред. В.В. Чернея, В.В. Сокурєнка; упоряд. О.М. Джужа, О.М. Литвинов. – Харків. – Київ: Харк. нац. ун-т внутр. справ; Нац. акад. внутр. справ, Кримін. асоц. України, Золота миля. – 2017. – С. 740–741.
53. Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 77305. Україна, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Науковий твір «Мультимедійний підручник «Кваліфікація окремих видів злочинів» / Савченко А. В., Вартилецька І.А., Кісілюк Е.М., Кришевич О.В., Кузнецов В.В., Микитчик О.В.; Процюк О.В.; Мостепанюк Л.О.; Семенюк О.О.; Смаглюк О.В.; авторські майнові права належать НАВС, дата реєстрації 05.03.2018.
54. Семенюк О. О. Кримінально-правова характеристика порушення законодавства про референдум [монографія] / Семенюк О. О. – К. : Видавництво ТОВ «НПВ «Інтерсервіс», 2012. – 212 с.
55. Скок О.С. Злочини невеликої тяжкості та питання кримінальної відповідальності: монографія / О.С. Скок. – К. : Вид. Право, 2017. – 264с.
56. Строган А. Ю. Склад злочину як підстава кримінальної відповідальності : навч. посіб. / Строган А. Ю. – К. : Атіка, 2007. – 424 с.
57. Судово-практичний коментар до Кримінального кодексу України :

упор. та автор передмови М. І. Хавронюк. – К. : Юрисконсульт, 2006. – 550 с.

58. Тацій В.Я. Об'єкт і предмет злочину в кримінальному праві : монографія / В.Я. Тацій. – К. : Вид. Право, 2016. – 256с.

59. Фесенко Є. В. Злочини проти здоров'я населення та системи заходів з його охорони : [монографія] / Фесенко Є. В. – К. : Атіка, 2004. – 280 с.

60. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : [підруч. для студ. вищ. навч. заклад.] / Фріс П. Л. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Атіка, 2009. – 512 с.

61. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Особлива частина : [підруч. для студ. вищ. навч. заклад.] / Фріс П. Л. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К. : Атіка, 2009. – 511 с.

62. Фріс П. Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми : [монографія] / Фріс П. Л. – К. : Атіка, 2005. – 332 с.

63. Хавронюк М. І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / Хавронюк М. І. – К. : Істина, 2004. – 504 с.

64. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.08 / Хавронюк Микола Іванович. – К., 2007. – 557 с.

65. Шепітько М. В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве показання [Текст] : монографія / М. В. Шепітько; за ред. проф. В. І. Борисова; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т вивч. пробл. злочинності. – Х. : Апостіль, 2012. – 258 с.

66. Ярмыш Н. Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ) : [монографія] / Н. Н. Ярмыш / Под науч. ред. : Сташис В. В. – Харьков, 2003. – 512 с.

## ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Бандитизм (ст. 257 КК України). Відмінність цього злочину від створення злочинної організації. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчиненими стійкими злочинними об'єднаннями».

2. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 квітня 1996 р. № 6 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про виготовлення або збут підроблених грошей чи цінних паперів».

3. Види складів кримінальних правопорушень.

4. Види співучасників. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого при розподілі ролей.

5. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

6. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

7. Вимагання (ст. 189 КК України). Відмінність вимагання від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

8. Відмінність пособника від виконавця, організатора та підбурювача до кримінального правопорушення.

9. Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК України).

10. Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2004 р. № 2 «Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність».

11. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб та групою осіб за попередньою змовою.

12. Вчинення кримінального правопорушення злочинною організацією.

13. Вчинення кримінального правопорушення організованою групою.

14. Грабіж (ст. 186 КК України). Відмінність грабежу від розбою. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

15. Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України).

16. Державна зрада (ст. 111 КК України). Відмінність від шпигунства. Закон України від 19 червня 2003 р. «Про основи національної безпеки України».

17. Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади (ст. 109 КК України). Конституційні положення щодо основних засад життєдіяльності суспільства, держави й людини в Україні.

18. Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні.

19. Експес виконавця: поняття та види.

20. Елементи та ознаки складу кримінального правопорушення.

21. Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК України). Конституційні положення щодо захисту свободи та особистої недоторканності людини.

22. Залишення в небезпеці (ст. 135 КК України). Відмінність від ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 КК України).

23. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.

24. Зараження венеричною хворобою (ст. 133 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи».

25. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

26. Захоплення заручників (ст. 147 КК України).

27. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.

28. Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

29. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види. Підстави та порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 12 «Про практику застосування судами України законодавства про звільнення особи від кримінальної відповідальності».

30. Звільнення від покарання за хворобою.

31. Згвалтування (ст. 152 КК України). Відмінність від сексуального насильства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 5 «Про судову практику у справах про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи».

32. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 «Про судову практику в справах про перевищення влади або службових повноважень».

33. Кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та їх зміст.
34. Кримінально протиправна бездіяльність. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність.
35. Катування (ст. 127 КК України). Відмінність від побоїв та мордування.
36. Кваліфікація кримінального правопорушення, її види. Формула кваліфікації.
37. Класифікація кримінальних правопорушень та її практичне значення.
38. Конституційні положення щодо амністії. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про застосування амністії в Україні» та інших законодавчих актів України» від 2 червня 2011 р.
39. Конституційні положення щодо помилування. Положення про порядок здійснення помилування, затверджене Указом Президента України від 21 квітня 2015 року № 223/2015.
40. Контрабанда (ст. 201 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 червня 2005 р. № 8 «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил».
41. Крадіжка (ст. 185 КК України). Відмінність крадіжки від грабежу. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».
42. Кримінальна відповідальність як вид юридичної відповідальності. Кримінальна відповідальність і кримінальне покарання.
43. Кримінально-правові норми. Види диспозицій та санкцій.
44. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 КК України).
45. Малозначність в кримінальному праві.
46. Масові заворушення (ст. 294 КК України).
47. Домашнє насильство (126-1 КК України).
48. Множинність кримінальних правопорушень: поняття та види. Відмінність множинності від одиничних кримінальних правопорушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».
49. Найманство (ст. 447 КК України). Міжнародна конвенція про боротьбу з вербуванням, використанням, фінансуванням і навчанням найманців від 4 грудня 1989 р.
50. Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».
51. Незаконна порубка лісу або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу (ст. 246 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10

грудня 2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля».

52. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 4 «Про судову практику в справах про злочини у сфері наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів».

53. Незаконне заволодіння транспортними засобами (ст. 289 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від № 14 від 23 грудня 2005 р. «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».

54. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 3 «Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами».

55. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК України).

56. Незаконне полювання (ст. 248 КК України). Відмінність від незаконного зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 10 грудня 2004 р. № 17 «Про судову практику у справах про злочини та інші правопорушення проти довкілля».

57. Необережність та її види. Відмінність випадку (казусу) від кримінально протиправної недбалості.

58. Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку (ст. 361 КК України).

59. Об'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки. Класифікація об'єктів кримінальних правопорушень.

60. Обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання.

61. Одиначне кримінальне правопорушення як структурний елемент множини кримінальних правопорушень. Види одиначних кримінальних правопорушень.

62. Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 червня 1992 р. № 8 «Про застосування судами законодавства, що передбачає відповідальність за посягання на життя, здоров'я, гідність та власність суддів і працівників правоохоронних органів».

63. Особливості застосування покарання до неповнолітніх, звільнення їх від покарання та від його відбування.
64. Особливості звільнення від кримінальної відповідальності неповнолітніх.
65. Особливості погашення та зняття судимості у неповнолітніх.
66. Осудність як ознака суб'єкта кримінального правопорушення.
67. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 15 «Про судову практику у справах про перевищення влади або службових повноважень».
68. Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача (ст. 157 КК України).
69. Підстави кримінальної відповідальності.
70. Повторність кримінальних правопорушень. Відмінність повторності від рецидиву. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».
71. Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК України).
72. Подвійна, складна (змішана) форма вини та її значення для кваліфікації кримінальних правопорушень.
73. Помилки: види та кримінально-правове значення.
74. Поняття і види стадій умисного кримінального правопорушення. Закінчене кримінальне правопорушення. Момент закінчення окремих видів кримінальних правопорушень.
75. Поняття вбивства у кримінальному праві. Види вбивств. Конституційні положення щодо захисту життя, здоров'я, честі і гідності людини.
76. Поняття і ознаки замаху на кримінальне правопорушення. Види замаху. Відмінність замаху від готування і закінченого кримінального правопорушення.
77. Поняття і правові наслідки судимості.
78. Поняття і види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
79. Поняття потерпілого від кримінального правопорушення та його кримінально-правове значення.
80. Поняття співучасті у кримінальному правопорушенні та її ознаки.
81. Поняття та види причетності до кримінального правопорушення. Відмінність причетності від співучасті у кримінальному правопорушенні.
82. Поняття та види умислу в кримінальному праві.
83. Поняття та мета покарання. Система покарань та її кримінально-правове значення.
84. Поняття та ознаки дії у кримінальному праві.
85. Поняття та принципи кримінального права.

86. Поняття та система Особливої частини кримінального права.
87. Поняття, ознаки суб'єкта складу кримінального правопорушення.
88. Поняття, ознаки та види рецидиву кримінальних правопорушень. Правові наслідки рецидиву. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».
89. Поняття, ознаки та значення об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
90. Поняття, ознаки та значення суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
91. Поняття, предмет, метод і джерела кримінального права України.
92. Поняття, функції та значення складу кримінального правопорушення. Співвідношення понять «кримінальне правопорушення» і «склад кримінального правопорушення».
93. Попередня кримінально протиправна діяльність: поняття та види.
94. Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 12 червня 2009 року № 7 «Про практику застосування судами України законодавства у справах злочини проти безпеки виробництва».
95. Порушення встановлених законодавством вимог пожежної безпеки (ст. 270 КК України).
96. Порушення недоторканості житла (ст. 162 КК України).
97. Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 14 «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті».
98. Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК України).
99. Предмет кримінального правопорушення та його місце у структурі складу кримінального правопорушення. Відмінність предмета від об'єкта, знарядь і засобів вчинення кримінального правопорушення.
100. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК України).
101. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво».
102. Примусові заходи виховного характеру: поняття та види, порядок застосування. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 15 травня 2006 р. № 2 «Про практику розгляду судами справ про застосування примусових заходів виховного характеру».

103. Примусові заходи медичного характеру в кримінальному праві.

104. Примушування давати показання (ст. 373 КК України). Конституційні положення щодо забезпечення доведеності вини у вчиненні злочину.

105. Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України). Відмінність від вимагання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

106. Принципи кримінального права.

107. Принципи та загальні засади призначення покарання. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24 жовтня 2003 р. № 7 «Про практику призначення судами кримінального покарання».

108. Погашення та зняття судимості.

109. Приховування злочину (ст. 396 КК України).

110. Причинний зв'язок як ознака об'єктивної сторони.

111. Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК України).

112. Розбій (ст. 187 КК України). Відмінність розбою від бандитизму. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

113. Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК України). Закон України «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р.

114. Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

115. Склад кримінального правопорушення: поняття, елементи та ознаки. Співвідношення понять «кримінальне правопорушення» та «склад кримінального правопорушення».

116. Службове підроблення (ст. 366 КК України).

117. Специфічні прояви співучасті у кримінальному правопорушенні.

118. Спеціальна конфіскація як інший захід кримінально-правового характеру.

119. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення та його види.

120. Структура Кримінального кодексу України. Загальна й Особлива частини Кримінального кодексу, їх єдність і взаємозв'язок.

121. Суб'єкт кримінального правопорушення.

122. Судимість: поняття, кримінально-правові наслідки, порядок погашення та зняття. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 грудня 2003 р. № 16 «Про практику застосування судами України законодавства про погашення і зняття судимості».

123. Сукупність кримінальних правопорушень. Правові наслідки сукупності. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 р. № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки».

124. Суспільно небезпечне діяння як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

125. Суспільно небезпечні наслідки як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

126. Терористичний акт (ст. 258 КК України). Закон України «Про боротьбу з тероризмом» від 20 березня 2003 р.

127. Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття та види.

128. Торгівля людьми (ст. 149 КК України). Конвенція ООН про боротьбу з торгівлею людьми і експлуатацією проституції третіми особами від 21 березня 1949 р.

129. Умисне вбивство (ст. 115 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи».

130. Умисне вбивство з хуліганських мотивів. Відмежування цього злочину від хуліганства (ст. 296 КК України)

131. Умисне вбивство, вчинене на замовлення. Розмежування цього злочину та умисного вбивства, вчиненого групою осіб за попередньою змовою.

132. Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК України).

133. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ст. 122 КК України). Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 січня 1995 р. № 6.

134. Умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України). Відмінність тяжкого тілесного ушкодження, внаслідок якого сталася смерть потерпілого, від умисного вбивства. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи».

135. Умисні вбивства при пом'якшуючих обставинах (статті 116, 117, 118 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 7 лютого 2003 р. № 2 «Про судову практику в справах про злочини проти життя і здоров'я особи».

136. Умови правомірності затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення.

137. Умови правомірності крайньої необхідності у кримінальному праві. Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

138. Умови правомірності необхідної оборони у кримінальному праві. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26 квітня 2002 р. № 1 «Про судову практику в справах про необхідну оборону».

139. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.

140. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 8 жовтня 2004 р. № 15 «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів».

141. Факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення та їх кримінально-правове значення.

142. Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК України).

143. Форми співучасті у кримінальному правопорушенні. Вчинення кримінального правопорушення групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою, злочинною організацією.

144. Функції кримінального права.

145. Хуліганство (ст. 296 КК України). Відмінність від групового порушення громадського порядку та від масових заворушень. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22 грудня 2006 р. № 10 «Про судову практику в справах про хуліганство».

146. Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі. Указ Президента України № 503/97 від 10 червня 1997 року «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності».

147. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Указ Президента України № 503/97 від 10 червня 1997 року «Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності».

148. Чинність кримінального закону за колом осіб. Вирішення питання про кримінальну відповідальність осіб, які підлягають кримінальній відповідальності за законодавством іноземної держави і перебувають на території України, та виконання вироків, винесених іноземними судами чи міжнародними судовими установами.

149. Шахрайство (ст. 190 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 2009 р. № 10 «Про судову практику у справах про злочини проти власності».

150. Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК України). Постанова Пленуму Верховного Суду України від 25 квітня 2003 р. № 3 «Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності».